

tekrar yayımlamaya başladı (29 Eylül 1908). Ancak devrin değişen şartları ve sayıları artan yeni gazeteler karşısında tutunamadı, on dokuzuncu sayısından sonra gazeteyi kapatmak zorunda kaldı. Bu ikinci devrede, daha önce tabasbus edercesine hürmetkârane yazılarla övdüğü padişah ve ileri gelen devlet adamları hakkında hakarete varan ağır hitap ve ithamlarla dolu neşriyatta bulunduğu dikkati çekmektedir. Basın dünyasında başarı sağlayamadığı bu devreden sonra Kalamış'taki evine çekildi ve orada öldü.

Ali Efendi'nin, iki devrede 2446+19=2465 sayı çıkardığı *Basiret*'le daha sonra yirmi altı sayı çıkardığı *Kahkaha*'da (Mart 1875 - Eylül 1875) yayımlanan makalelerinden başka, Sultan II. Abdülhamid'e ve o devrin tanınmış şahsiyetlerine hakaretlerle dolu iki küçük eseri daha vardır. Bunlar, 93 Harbi hakkında kaleme alarak padişaha takdim ettiğini ileri sürdüğü bir lâyiha olan *Yıldız'ın Hatası: Devlet-i Aliyye-Rusya Muhârebesi 1293* (İstanbul 1324) ile kendi gazetecilik hâtıraları yanında devrin bazı siyasî olayları hakkında dikkate değer bilgiler veren *İstanbul'da Yarım Asırlık Vekâyi-i Mühimme* (İstanbul 1325) adlı eserlerdir. Bu son eser sadeleştirilerek *İstanbul'da Elli Yıllık Önemli Olaylar* (İstanbul 1976) adıyla yeniden yayımlanmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Ali Efendi [Basiretçi], *Basiret ve Kahkaha Koleksiyonları*; a.mlf., *İstanbul'da Yarım Asırlık Vekâyi-i Mühimme*, İstanbul 1325; *Hadika Salnâmesi*, İstanbul 1289; *Devlet Salnâmesi* (1302, 1324); *Hadika Gazetesi*, İstanbul 1288/1872, sy. 13, 54; *Sabah Gazetesi*, İstanbul 1293/1876, sy. 34, 75; Vedad Günyol, "Matbuat", *İA*, VII, 369; "Ali Efendi (Basiretçi)", *TDEA*, I, 111-112; Nejat Sefercioğlu, "Basiret", a.e., I, 338-339.

ZİYAD EBÜZZİYA

ALİ EFENDİ, Çatalcalı

(bk. ÇATALCALI ALİ EFENDİ).

ALİ EFENDİ, Çırçırılı

(ö. 1906)

Türk hattatı.

Fatih'in Çırçır (Haydar) semtinde doğdu. Çırçırılı veya Haydarlı lakabıyla tanınır. Hat sanatını Şefik Bey'den öğrendi. Maliye Nezâreti'ne bağlı bir dairede çalıştı. Derviş mizaçlı, sakin bir zattı. Bir müddet Üsküdar'da oturdu. Bekâr ol-

duğundan hayatının sonlarına doğru Ak-saray'daki Şâbâniyye tarikatına mensup Necib Efendi'nin dergâhına yerleşti. Şevval 1324'te (Kasım 1906) burada vefat etti. Kabri Karacaahmet Mezarlığı'ndadır. Kitâbesi Ferid Bey tarafından yazıldığı halde yaptırılmamıştır.

Sülüs, nesih ve bilhassa celif-sülüste üstat idi. Yazı taklidinde ve yazıları tahrir* şeklinde çizmekte çok başarılı idi. Taşa hakkedilmiş mühim bir yazısı olan *أد فرائض الله تكن مطيعة* (Allah'ın farz olan emirlerini yerine getir ki, itaat etmiş olasin) hadisi, Saraçhanebaşı Camii'nde iken daha sonra Vakıflar Yazı Müzesi'ne kaldırılmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

İbnülemin, *Son Hattatlar*, s. 45-48; Şevket Rado, *Türk Hattatları*, İstanbul, ts., s. 232; M. Uğur Derman, *Türk Hat Sanatının Şâheserleri*, İstanbul 1982, s. 34; R. Ekrem Koçu, "Ali Efendi", *İstA*, II, 652-653.

M. UĞUR DERMAN

ALİ EFENDİ, Kemalzâde

(1839-1889)

Şeyh, zâkir ve bestekâr.

Noktacı Kasım Efendi Camii imamı Kemal Efendi'nin büyük oğludur. Babasına nisbetle Kemalzâde lakabıyla tanınır. Edirne'de Sıkcamurat mahallesinde doğdu ve orada yaşadı. Gençlik yılları ile tahsili hakkında bilgi yoktur. Bir müddet debbağlıkla meşgul olduktan sonra vergi dairesinde kolculuk görevinde bulundu. Bu sırada Sa'diyye tarikatına intisap etti. Şeyh Emin Efendi'den tarikat bilgisi ve terbiyesi olarak kendini yetiştirdi ve ondan icâzet aldı.

Tabii bir ses güzelliğine sahip olan ve bazı tekkelerde zâkirlik yapan Ali Efendi'nin bu kabiliyeti, o sıralarda Edirne Evkaf müdürü bulunan müsikîşinas İstanbullu Aynî Efendi'nin dikkatini çekti. Bu suretle ondan müsikîdeki temel bilgileri öğrenme imkânı buldu. Noktacı Kasım Efendi Camii'nin tekkeye çevril-

mesinden sonra buraya şeyh tayin edildi. 6 Muharrem 1307'de (2 Eylül 1889) vefat etti; mezarı Edirne'de aynı tekkenin haziresindedir.

Ali Efendi tasavvuftaki önemli mevkiinin yanında mevlidhanlığı ve müsikî hocalığı ile de tanınmıştır. Yaptığı bestelerle devrin müsikîşinasları arasında yer alması, dinî ve din dışı sahada eserler vermiştir. Öztuna, güfteleri Yünus Emre'ye ait iki durak, on beş ilâhi ile bir acem beste ve bir ferahnâk şarkı bestelediğini kaydetmektedir. Bestekârlığının yanı sıra müsikî sazları ile de meşgul olan Ali Efendi'nin aynı zamanda ney üflediği, tanbur ve saz çaldığı da bilinmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Ahmed Bâdi Efendi, *Riyâz-ı Belde-i Edirne*, Beyazıt Devlet Ktp., TY, nr. 10392, s. 585-586; Ergun, *Antoloji*, II, 487; O. Nuri Peremeci, *Edirne Tarihi*, İstanbul 1949, s. 310-311; a.mlf., "Edirne'de Yetişen Müsikîşinaslar", *Damla Mecmuası* (Yeni Seri), sy. 9, Edirne 1948, s. 139; İbnülemin, *Hoş Sadâ*, s. 54; Rakım Ertür, "Geçen Asırda Edirne'de Türk Musikisi", *TMD*, sy. 34 (1950), s. 2-3; Ali Rıza Avni [Tınaz], "Gizli Kalmış Kıymetler: Büyük Ali Bey", *MM*, sy. 151 (1960), s. 590; Öztuna, *TMA*, I, 29-30.

NURİ ÖZCAN

ALİ EFENDİ, Moralı

(bk. SEYYİD ALİ EFENDİ).

ALİ EFENDİ, Paşmakçızâde

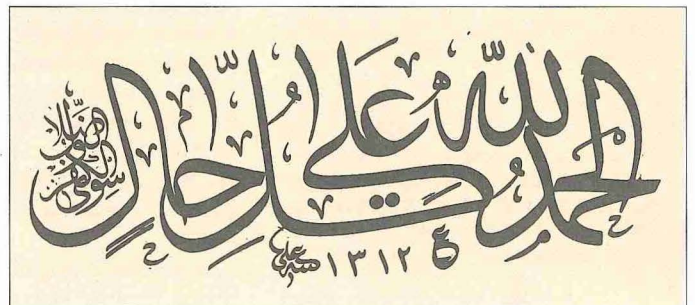
(bk. PAŞMAKÇIZÂDE ALİ EFENDİ).

ALİ EFENDİ, Tanbûri

(1836-1890 [?])

Bestekâr
ve tanbur icracısı.

Midilli'de doğdu. Enis Efendizâdeler'den Hâfız Bekir Efendi'nin oğludur. İlk tahsiline babasından aldığı derslerle başladı, yedi yaşında hâfız oldu. Bir müddet sonra İstanbul'a gitti, tahsilini ora-

Çırçırılı
Ali Efendi'nin
celif-sülüs
bir yazı
kalıbı
(M. Uğur
Derman
koleksiyonu)